

Telefon št. 30-40

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega 25. v mesecu. Posamezna štev. 1 Din. — Naročnina mesečno 1 Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, St. Peterska vojašnica. Telefon št. 30-40.

Po spremembah

Rok za prijave po novi uredbi o spremembah invalidskega zakona je potekel dne 30. septembra 1936.

Vloženih je bilo veliko prijav na invalidsko sodišče. Vsak, ki je žul o nekih spremembah, je hitel s prijavo, češ sedaj bom vendar dobil svoje pravice.

Nova uredba pa žal ni vsega popravila. Še veliko zadev ni vpoštevanih. Za to je bilo mnogo prijav brez pomena. Invalidsko sodišče jih je moralo zavržati z utemeljitvijo, da se nova uredba dotičnega, kar nekateri prosijo, ni spremenila in da take prijave ne pridejo v poštev. Cel čas, od aprila do konca septembra je invalidsko sodišče nekako sortiralo prijave tako, da je samo zavržalo brezpredmetne, vpoštevajoče pa je odločilo za rešitev.

Po večini vsi, ki se jim po novi uredbi ne more ničesar priznati in katerih prijave so brezpredmetne, so dobili takoj po tem ko so jih vložili, zavržene z utemeljitvijo, da nova uredba v njihovem slučaju ni ničesar spremenila. V slučajih pa, kjer se bodo prijave vpoštevale in jih invalidsko sodišče ni zavrnilo, so bile takoj vpeljane poizvedbe in so bili nekateri že tudi klicani k ponovnim pregledom, ako je bilo treba. Take ugodne prijave bo začelo invalidsko sodišče reševati sedaj v oktobru, ko je potekel rok za vlaganje. Če bo na kako prijavo prišlo neugodno rešenje, ima dotični pritožbeni rok 15 dni, kakor tudi 6 mesečni rok za ponovno sojenje.

Seveda vseh prijav ne bo mogoče naenkrat rešiti. Nekateri bodo dobili rešenja prej, drugi bodo morali pa čakati mogoče tudi še več mesecev. Rešitve so odvisne tudi od poizvedb.

Veliko je še vprašanj, ki se niso nič zboljšala. Nova uredba ni polovičarsko ni popravila mizerne zaščite vojnih žrtev, ona je popravila samo malo delce.

Ostali so še vedno reducirani in so se jim prijave zavrile, ako so jih vložili n. pr. onim, ki imajo sodnijske kazni, onim, ki imajo manj kot 30% tudi če so pozneje dobili več procentov, invalidom-bolnikom, ki niso imeli pred 17. majem 1923 najmanj 80%, vsem onim, ki se niso prvič prijavili do 17. maja 1923, vsem, ki so bili v času onesposobljenja v zadrugi in ista ni bila siromašna, vsem vdovam, katerih možje so umrli kmalu po vojski, doma pa niso bili ocenjeni za invalide itd. Vsake vrste slučajji so stali po novi uredbi neupoštevani in so dotični še vedno brez pravic.

Invalidi in vdove, ki jim nova uredba ni nič zboljšala in so dobili prijave zavržene, pa naj za to ne obupavajo, ker mi se bomo borili naprej za nadaljna zboljšanja. Postopoma hočemo doseči pravično rešitev. Saj imamo za spremembo invalidskega zakona iz leta 1929 že tri dodatne zakone odnosno uredbe in sicer od 4. decembra 1929, od 18. septembra 1930 in od 1. aprila 1936. Torej upajmo, da bomo dosegli še nadaljne nove spremembe.

Mi se nikakor ne moremo zadovoljiti s takim stanjem invalidskega vprašanja kot je sedaj. Tudi dotični, v katerih rokah je naše vprašanje, morajo uvideti, da s sedanji malimi spremembami še ni pravično in zadovoljivo rešeno. Sedanja uredba je bila sprejeta pač v duhu časa, vendar pa prinese čas in razmere tudi nekaj boljšega.

Predpogoj za pravično rešitev vprašanja vojnih žrtev mora biti, da se siromašnost po invalidskem zakonu po-

stavi na pravičnejši temelj ne po času onesposobljenja in ne po združnih davkih. Malenkostne kazni tudi ne smejo biti vzrok za izgubo vseh pravic. Zaščito je treba zboljšati tudi ostalim invalidom-bolnikom, kajti vojna ni napravila samo rane in otrpne ude, pač pa tudi težke bolezenske posledice. Povišanja procentov morajo biti bolj stvarna, invalidska sodišča je treba popolnoma spremeniti, ne pa da se osemnajsto leto po vojni še samo rešuje in rešuje.

Še več drugih stvari je treba urediti ako se hoče, da bo zaščita vojnih žrtev res socialna in pravična. Mi ne smemo imeti zaščitnih in nezaščitnih vojnih žrtev. Ne moremo si predstavljati 100% invalida brez vseh pravic.

Davčni cenzus kot pogoj za pravico prejemanja invalidnine

Uredba od 1. aprila 1936 o spremembah in dopolnitvah Invalidskega zakona od leta 1929 je uvedla v invalidsko zakonodajo novost. Ta novost je progresivno dodeljevanje materijalne pomoči po višini osnovnega letnega posrednjega davka, s katerim so obdavčeni državljani, ki so zaščiteni z invalidskim zakonom. Ta odredba je ena najlepših in najgloblje naprednih uredb v novem invalidskem zakonu. Ta odredba je naravnost nasprotje reakcionarni naredbi iz § 99 Invalidskega zakona iz leta 1929, ki z davčnim cenzusom od 120 Din letnega davka, preprečuje prejem invalidske podpore — invalidnine.

S to naredbo invalidskega zakona od 1929. leta, je, kakor znano, izgubil pravico na invalidnino vsak invalid, ki je, pa četudi samo za 1 Din, plačeval letno davka v znesku 120 Din. Vse te siromašne vojne žrtve, so bile postavljene v eno vrsto s privilegiranimi. To je, v siromake, ki plačajo 120 Din neposrednih davkov, a še lahko prejmejo invalidnino in v siromake, ki plačajo nad 120 Din neposrednega davka, in ne morejo prejemati invalidnine.

Kdor pozna naš sistem obdavčevanja, ne more trditi, da je ta in ta bogat, ali da je siromak, če plača 140 ali 160 Din neposrednega davka. Vsi ti so dejansko siromaki, samo da se eden od drugega razlikujejo v toliko, da je tisti s 160 Din davka večji siromak od tistega, ki plača 170 Din davka. Istotako tisti, ki plača 120 Din, je večji siromak od tistega, ki plača 140 Din davka. Tisti, pod 120 Din davka pa je naravnost berač.

Storjen je bil veliki greh, da že v Invalidski zakon od 1929. leta ni bil vnešen ta sistem odmeritve višine invalidnine, ki ga imamo zdaj. Razlog, kajpada, je jasen. Invalidski zakon od 1929. leta ni bil inspiriran iz humanosti in iz socialne pravičnosti. Še več: odločilni so takrat izrecno osvojili sistem dodelitve v invalide, ki je sistem beračev-invalidov in siromakov-invalidov delil v bogate in siromašne, da bi tako čim večjemu številu invalidov, »na podlagi zakona« odvzel materijalno podporo. Na podlagi takega pojmovanja in takšnih »potreb« je bil ustvarjen Invalidski zakon leta 1929, Invalidski zakon leta 1929, ki je zdaj z mnogimi izpremembami razmesarjen.

Ali se sploh izplača dokazovati, da ni pravično, ne plačevati invalidnino

To kaže sistematično trebljenje in likvidacijo invalidskega vprašanja.

V par mesecih se bo pokazala nova slika, koliko je nova uredba zboljšala stanje zaščite vojnih žrtev. Marsikdo bo res prišel vsaj do svojih delnih pravic, toda to je še vse malenkostno. Novo stanje ne bo pokazalo zadovoljivega rezultata.

Dokler bomo imeli gori navedena glavna vprašanja odprta, dokler bodo taki nedostatki v invalidski zakonodaji, ne moremo govoriti o kaki rešitvi invalidskega vprašanja. Zato bo treba čimprej pristopiti k novemu delu. Invalidska organizacija hoče prva na to delovati. Da bi le našla razumevanje tudi na drugih kompetentnih mestih, da bodo začeli pripravljati nova zboljšanja in da se bodo tudi čimprej izvršila. Ne zahtevamo ničesar nemogočega. Vse to, za kar se borimo, smo že imeli, kajti ako primerjamo, kako je

bilo invalidsko vprašanje urejeno prva povojna leta ali pa danes, vidimo strašno redukcijo in zelo žalostno stanje. Ako je bilo tedaj mogoče, mora biti tudi sedaj.

Invalidska organizacija sama, je pokazala že več načinov, kako bi se dalo vprašanje dokaj povojno rešiti, toda ni se hotelo nič vpoštevati. Najbolje in najpovoljnejše se bo invalidsko vprašanje rešilo s sodelovanjem invalidske organizacije. Ona pozna zmožnosti in ima tudi dovolj uvidenosti in obzira do države, kaj je mogoče in kaj ni mogoče.

Ko vidimo, kaj nam je prineslo novo zboljšanje in kaj nam je še neobhodno treba, moramo zaključiti to naše premišljevanje le z apelom: Popravimo takoj vse glavne nedostatke invalidskega zakona, da bo socialno pravično rešeno!

lje. Vzela se je tako nizka stopnja, da je iz siromašnih, v boju žrtvovanih ljudi, na tak način ustvarjena cela vrsta ljudi — siromakov.

Z uredbo od 1. aprila 1936 so te grobe napake popravljene, vendar se je ustavilo na pol poti. Treba je nadaljevati z revizijo nepravilnih odredb. To je lahko narediti, če bo dobra volja, da se dosedanja invalidska zakonodaja podvrže realni in neobhodni reformi.

Davčni cenzus treba v resnici normalirati, ali v taki splošni obliki, ki mora biti mnogo, mnogo bolj pravična, kakor je danes. Vsi tisti, ki so v vojni pohabljeni in bolni z manjšo delavno sposobnostjo, morajo imeti pravico na sorazmerno denarno podporo, če ne plačajo več kakor 300 Din neposrednih davkov letno.

To bi bil pravičen cenzus. Vse, kar je pod tem, je krivica. Ali ta cenzus v znesku 300 Din mora biti razdeljen v 7 skupin z razliko po 30 Din od vsake skupine. Tako bi se invalidnina progresivno pravilnejše razdelila. Tistim, ki plačajo 120 Din davka, pridala bi dalje polnih 100% invalidnine. Ostali pa, ki plačajo 150 Din, bi prejeli 90% polne invalidnine.

180 Din davka	80% invalidnine
210 Din davka	70% invalidnine
240 Din davka	80% invalidnine
270 Din davka	50% invalidnine
300 Din davka	40% invalidnine

To bi bil eden najbolj pravičnih načinov, da se regulira vprašanje cenzusa, kot pogoja za pravico prejema invalidnine.

France Blagotinšek:

Ali je nezakonsko rojstvo nemorala?

Invalidski zakon bi moral po svojem namenu spadati v prvo kategorijo socialnih zakonov, to je da bi moral dajati vojnim žrtvam le dobrine, ter bi ne smel vsebovati nič takega kar bi prinašalo škodo ali celo krivico. Sedanja invalidski zakon, z novelo vred pa lahko uvrstimo v očigled njegovih socialnih dobrin v najnižjo kategorijo socialnih zakonov. Vsekakor pa bi od invalidskega zakona iz l. 1929 vendarle še ostalo nekaj dobrega, ako ne bi razna nesocialna, čisto nepravniška, dostikrat pa celo protizakonita tolmačenja zakona, pekvarila njegovo dobro osnovno smisel. Mnogo je bilo že napisanega o raznem takem »tolmačenju« invalidskega zakona, mnogo je bilo debat in predlogov po naših zborovanjih, uspeh vsega tega pa je bil vedno enak ničli. Tolmačenje invalidskega zakona glede davčnega cenzusa

po rodbinskih zadrugah prinaša vojnim invalidom v Sloveniji mnogo škode in dela krivico, ker rodbinske zadruge v Sloveniji dejansko in zakonito ne obstojajo. Med drugimi tolmačenji sedanjega invalidskega zakona je zlasti absurdno tolmačenje o nemorali nezakonskega rojstva. Invalidski zakon iz l. 1929 določa, da izgubijo zaščito po tem zakonu vse vojne vdove, ki so se udale nemoralnemu življenju. Ta določba invalidskega zakona pa se tako tolmači, da se je udala vojna vdova nemoralnemu življenju tedaj, če je po smrti svojega, v vojni padlega moža porodila nezakonskega otroka. Vse vojne vdove, katere so dobile nezakonske otroke, so s tem tolmačenjem invalidskega zakona izgubile invalidsko zaščito.

Tako tolmačenje invalidskega zakona pa je zgrešeno, je nepravniško,

je socijalno krivično, smatrati pa bi ga mogli celo kot škodljivega osnovnim državnim interesom. Ako bi določili senat ali zbor najodličnejših pravnikov v državi, da naj odda svoje mnenje, je-li nezakonsko rojstvo smatrati za seksualno nemoralno, bi bilo mnenje prav gotovo nikalno, kajti drugačno ne more biti, ker bi bilo smešno pred vsem svetom. Tako tolmačenje invalidskega zakona je tedaj absolutno nepravniško. Pa tudi iz človeškega stališča ne moremo tako nezakonsko rojstvo smatrati kot nemoralno. Znano je, da se večina vojnih vdov ni mogla vnovič poročiti, bodisi vsled družinskih, gospodarskih ali socijalnih prilik in če je katera od teh grešila morda samo enkrat, ob težki uri svoje slabosti, kdo je upravičen grešnico kamenjati? Po pravniških razlagah ni seksualno življenje nikak nemoralno, dokler se to izživlja po naravnih zakonih, pa bilo to v zakonu ali izven zakona. Značilno je tako tolmačenje invalidskega zakona posebno še radi tega, ker nastane greh, oziroma nemoralnost šele potem, ko se rodi nekak corpus delicti — t. j. nezakonski otrok. Vojna vdova, ki ima pri tem srečo v nesreči, da je nerodovitna, ali da njeno dejanje ne zaživi, more živeti normalno seksualno življenje, pa ji nikdo ne bo mogel očitati nemoralnega življenja. Iz vsega tega bi se moglo sklepati, da je po takem tolmačenju zakona nemoralno le rojstvo nezakonskega otroka. Nasprotno pa je smatrati rojstvo nezakonskega otroka kot izredno moralno dejanje. Katera nezakonska mati pusti danes v dobi raznih mazačev in drugih več ali manj znanih sredstev za odpravo telesnega plodu, — da ji sad njene izvenzakonske ljubezni zaživi in se rodi, mora imeti v sebi veliko versko in moralno silo, in je že samo s tem storila junško in moralno dejanje. Saj mora vsaka taka mati računati tudi s tem, da jo bo družba, v tem pogledu še zelo zastarele miselnosti, prezirala in jo bojkotirala. Pa še nekaj bi bilo pomniti: nezakonske matere se običajno ne rekrutirajo iz pocestnic in vlačug, ki se erotično nenormalno in nemoralno izživljajo, marveč iz čisto poštenih deklet ali vdov, ki so morda sledile klicu svoje ljubezni, ali pa so padle kot žrtve zakona človeške narave. Pri vsem tem pa je od človeške družbe krivično in še zelo krivično, da

vsikdar najstrožje obsodi in kaznuje samo grešnico, in niti ne vpraša, če morda ne nosi grešnik večjo polovico krivde. Tako tolmačenje invalidskega zakona je tedaj iz pravniškega in človeškega stališča nevzdržljivo.

Socijalno krivično pa je tako tolmačenje zakona vsled tega, ker odbija že itak od življenja samega dvakrat kaznovani žrtvi to, kar ji pripada po vsem temeljnem pravu. Ubija ji vero v človeško pravičnost, rodi čisto revščino ter vzgaja nezadovoljstvo, ki je v današnjih časih silno nalezljiva, pa tudi zelo, zelo nevarna bolezen.

Naša kraljevina Jugoslavija je zelo lepa in naravnost bogata, vendar še mlada država. Naš narodni, državni pa tudi gospodarski razvoj se bo dvigal samo tedaj, ako bomo znali obdržati zadostno število rojstev. Zemlje in vseh pogojev za mogočen razvoj imamo dovolj; če razmere dancs v notranjosti še niso popolnoma urejene, se bodo te brezdvomno že popolnoma uredile v prihodnji generaciji. Po nekaterih sosednjih državah, v katerih imajo to lepo lastnost, da gledajo iz pondeljka tudi še v četrtek, v soboto in nedeljo, ne pa samo v torek, delajo intenzivno na zvišanju rojstev svojega ljudstva. V svojem hotenju po zvišanju rojstev so tako pametni, da ne kategorizirajo rojstva v zakonska in nezakonska, marveč imajo pred očmi samo čimvišje število. Zelo je dvomljivo, da bi si lahko ravno mi Jugoslavlani privoščili luksuz pobijanja rojstev in to še celo s socijalnimi zakoni.

Še to bi bilo omeniti, da nezakonski otrok, katerega je porodila vojna vdova, postane vključ v svojemu nemoralnemu rojstvu vendar polnopraven državljani, z vsemi pravicami in dolžnostmi. Če je deček, postane vojak, služi vojsko in bo branil domovino če bo to potreba. Vse to pa bo moral storiti kljub temu in neglede na dejstvo, da je bil na njegovo rojstvo zakonito udarjen pečat nemorale. Po takem razglabljanju se nehoti vsili vprašanje, — kje je nemoralna na desni ali na levi?

Že kratko razmotrivanje pokaže kako krivično in popolnoma nevzdržljivo je tako tolmačenje invalidskega zakona v tem pogledu. Potrebno bo brezpogojno tozadevno storjene krivice popraviti, in sicer čimprej popraviti, kajti star in resničen pregovor pravi: Krivica je mati vsega zla!

Gospodarska kriza in Anglija

Beseda »kriza« in vse tegobe, ki se okrog te besede sučejo, zadeva vse delovno ljudstvo in posebno vojne žrtve. Vojne žrtve so tisti del človeške družbe, ki se jih dotika splošno zlo dvakrat, trikrat, dobrine, ki so jih deležni ostali, pa gredo mimo vojnih žrtve.

Zato pa se hočemo nekoliko danes tudi v našem listu pozabavati z gospodarsko krizo, in kako gleda na njo Anglija.

Ko se govori v Angliji o krizi, tedaj se istočasno misli na dva različna pojavi: Na stalno, »redno«, kronično in morda neodpravljivo krizo, katera spremlja že nekoliko desetletij Veliko Britanijo in na najnovejšo »začasno« krizo, ki je skočila v gospodarsko življenje pred nekaj leti in je takorekoč mednarodna gospodarska kriza, objemajoč mednarodno gospodarstvo.

Diagnoza prve krize, takozvane »redne«, je že davno ugotovljena. Znameniti gospodarski strokovnjaki so proučili njene razloge, beležili njen potek, opredelili ji razvitek in pokazali, kako bi se jo dalo premagati. Če se pa pri vsem tem štirinajsto in zdravilim ta pojav nadaljuje, pomeni, da obstoja neka fatalnost in nekaki drugi element dogodkov, katerim ljudje niso kos. Liberalizem in protekcionizem, dve gospodarsko-politične misli Angleške. Medtem pa liberalci in konservativci, ki so v svoje politične programe vnesli te misli, in prevzemali oblast, jo zopet zapuščali, niso ničesar ukrenili, da bi se to zlo odpravilo.

V vprašanju druge, sodobne in sedanje krize, so učena mišljenja zelo neodločna. Poslovni in politični misleci

še niso uspeli, da konkretno opredelijo naravo te krize in da bi predložili končnoveljavna sredstva sanacije. Gospodarstveniki poznanih imen, politiki, bančniki, industrijci, vsi ti so govorili, napovedovali svoja mišljenja, označevali potek v bodočnost, določevali dobe, ali njihovi napori niso obustavili fatalni razvoj dogodkov.

Gospodarski barometer v Angliji pada še dalje. Število brezposelnih se je podvojilo. Čez dva milijona delavcev nima dela. Nezavarovani se ne štejejo, ker ni kontrole v njihovih številkah. Uvoz je, napram lansnemu letu v istem času padel za 12,4 odstotka, izvoz pa za 18,9 odstotkov. Splošno poslabšanje je zabeleženo pri rudarjih, poljedelcih, industriji, mornarištvu, železnici in v bankah.

Politiki in gospodarstveniki se sprašujejo, ali je kriza dospela do vrhunca in če ni čas, da »obrnemo noči hrbet in se napotimo k zarji«.

Da se najde pravilni odgovor, je potrebno, da v glavnih potezah zabeležimo razvoj tega pojava.

Gospodarska kriza ni nič drugega kakor zapoznela posledica hiperproduktivne mrzlice, ki je po vojni objela vse industrije z optimizmom, ki je po 1919. letu gnal industrijo, da čez mero uveljavi svoje iniciative. Medtem, dokler je rastla produkcija, ni v istem razmerju rastla sposobnost uporabe. Z druge strani so ogromni prostori Rusije, Kitajske in Italije radi revolucij in vojn izgubili značaj gospodarskega ventila in je odliv gospodarske poplave v te kanale bil zelo neznan.

In naravno je, da se vsled tega svetovno gospodarstvo zdaj ruši.

Teoretična, klasična igra uporabe in ponudbe, ki je morala, logično, privedi do takojšnjega zniževanja cen. Medtem pa poslovni svet, zvezan z verigami trustov in kartelov, brez vsakega socialnega čustva, grabi neizmerne dobičke. Strahovite sile pohlepa so igrale vlogo, ki so vplivale na naravni potek gospodarstva, ter dušile razvoj gospodarskega reda. V konkretnem slučaju so te sile zadrževale fatalne dogodke, in umetno vzdrževale trge tudi takrat, ko so stvarni pogoji trga začeli postajati težki. Woll Street, in po nekakšni fiziološki simpatiji, vse evropske borze, so bile v deliriju špekulacije. Višek industrijskih dobrin je bil na svojem vrhuncu, ko so se začeli opazovati prvi znaki krize na svetovnem gospodarskem obzorju. Pozneje — je prišel polom. Posledice so bile tem težje, ker so se ponajveč delali umetni napori, da bi se ustavila kriza.

Vsi gospodarski strokovnjaki so si edini, da je padec cen na veliko glavni vzrok sedanjemu stanju. V nekaterih industrijah je bil polom cen naravnost fantastičen. Ko padajo cene, so izgledi zaslužka manjši, stroji se gibljejo utrujeno, in industriji zavijajo jadra, a nikdo se ne zavzame za resno. Velike industrije poskušavajo najti izhod s pomožnimi sredstvi in kompensacijami. Tu je na prvem mestu carin-

ski protekcionizem, s katerim se ohranjajo cene na umeten način na višini, z vidikom lepih zaslužkov, kakor se vidi po današnji dirki za tarifo in po uporno visokimi cenami na drobno, ki nikakor nečijo slediti primerno cenam na veliko. Industrijec postaja trgovec-industrijec. Možnost sanacije obstoja, ali industrija počasi pada, brezposelnost pa raste.

Kakor potres, ciklon in kakor vsaka elementarna nevihta, tako tudi gospodarska kriza biča dvakrat: Prvič, ko so množice preveč zaposlene, drugič, ko obubožani konzument, objet od brezposelnosti, ustvarja okrog industrije puščobo in zastoj.

Vrhunec krize pa bo napočil šele tedaj, ko bo produkcija, vsled prenapoljenosti skladišč, kratkoma prenehala. Takrat se bo počasi vrnilo ravnotežje med ponudbo in potrebo na najnižji stopnji cen. Tedaj bo dolžnost države, da ustvari konjunkturo, ojači poljedelstvo in povzdigne splošno civilizacijo. Cene na veliko so padle na nižino pred 40 leti. Ravnesje bi moralo priti. Tako se misli in čaka v Angliji. Medtem pa politika tudi tam razkrajja moči in duhove. In to, kar bi se naj pospešilo, se nahaja v stalnem odlaganju. A težka industrija računa na vojne.

Uredba o likvidaciji kmetskih dolgov

800.000 kmetovalcem bo odpisanih 3 milijarde dinarjev dolga na račun države in denarnih zavodov.

Izšla je uredba o likvidaciji kmetskih dolgov, ki so nastali pred 20. aprilom 1932.

Kdo je kmet?

Kmet v smislu te uredbe je vsakdo, ki mu je poljedelstvo glavni poklic, ki obdeluje zemljo sam ali s člani svoje rodbine ali z najemniki (zlasti ako je mladoleten in bolan), ako njegovi obdavčeni dohodki izvirajo pretežno iz poljedelstva in posest ne presega površine 50 ha obdelane zemlje oziroma pri rodbinskih zadrugah 100 ha. Potrdilo o tem, da je kdo kmet v smislu te uredbe dá občina.

Višina dolga

Kot dolgov v smislu te uredbe se smatrajo dolgov, ki skupno ne presegajo Din 250 ali pa presegajo Din 500.000.

Katerega dolga ni smatrati za kmetski dolg v smislu uredbe?

Med kmetske dolgove ne spadajo javne dajatve, z zakonom odmerjene pristojbine, blagovni dolgov do 500 Din, nastali po 20. oktobru 1931, v kolikor niso izpremenjeni v menične terjatve, dolgov, v kolikor so pokriti z ročno zastavo, dajatve na račun plač, terjatve obrtnikov, obveznosti iz podedovanja itd., terjatve Narodne banke kraljevine Jugoslavije, Državne hipotekarne banke in Privilegirane agrarne banke.

Kako se določi višina dolga?

Višina kmetskih dolgov se določi tako, da se, obračunajo neplačane pogojene obresti, vendar ne nad 12 odstotkov na leto do 20. aprila 1932, in se prištejejo glavnici.

Prenos dolgov na Priv. Agrarno Banko

Uredba določa, da morajo denarni zavodi prenesti vse kmetske dolgove v smislu te uredbe na Privilegirano Agrarno Banko, in sicer na ta način, da odpišejo 25 odst. dolga v breme svojih rezervnih fondov in do 50 odst. glavnice (akcijskega kapitala ali deležev).

Za 50 odst. prenešenih dolgov bodo denarni zavodi priznani na kontu Priv. Agrarne Banke. Teh 50 odstotkov prenešenega dolga bo Priv. Agrarna Banka izplačala denarnim zavodom v 14 letih s 3 odst. obrestmi. Za ostalih 25 odst. pa bodo prejeli denarni zavodi obveznice, ki se bodo obrestovale po 3 odst. in izplačale v 20 letih.

Dolgov pod in nad Din 25.000

Če celotni kmetov dolg ustanovam, izračunan na gori naveden način, ne presega 25.000 Din, se zniža za 50 odst.,

če pa presega 25.000 Din, je treba dolg posebej preceniti glede na imovinsko stanje vsakega dolžnika in se bo znižil za 3 odst. Dolžniki, katerih skupni nezmanjšani dolg, po tej uredbi znaša več ko 50 odst. vrednosti njihovega imetja v času razprave o znižanju njihovega dolga, lahko zahtevajo znižanje dolga do 50 odst. Vrednost zemljišča se določi na osnovi katastralnega čistega dohodka.

Sklep o znižanju dolga bodo izdala sodišča v kraju, kjer dolžnik stanuje. Dolžniki se imajo v roku v mesecev od dneva, ko se objavi ta uredba, obrniti s pravičnimi prošnjami za znižanje dolga do krajevno pristojnega sodišča. Prošnji morajo priložiti izkazilo, da so kmetje, seznam svojih upnikov z višino in pravno osnovo dolga, seznam in označbo vrednosti nepremičnin in premičnin ter vseh dohodkov, dalje izkazilo občinske uprave o številu hišnih članov in o številu in vrednosti živine in drobnice. Dolžniki, ki ne ravnaajo tako, izgube pravico, da bi se mogli okoristiti znižanja dolga.

Odplačilo dolgov

Tako znižan dolg bodo kmetje-dolžniki odplačevali Priv. Agrarni Banki potom davčnih uprav s 4½% obrestmi v 12. letih, po tem-le načrtu.

Plačil. rok 15. nov.	Od vsakih 100 dinarjev		
	obresti Din	odplačilo Din	ost. dolga Din
1936	3	—	100.—
1937	2.79	7.01	92.99
1938	2.58	7.22	85.77
1939	2.35	7.45	78.34
1940	2.12	7.68	70.64
1941	1.88	7.92	62.72
1942	1.64	8.16	54.56
1943	1.38	8.42	46.14
1944	1.12	8.68	37.46
1945	0.86	8.94	28.52
1946	0.58	9.22	19.30
1947	0.30	9.50	9.80
1948	—	9.80	—

Olajšave za zadruge

PAB daje olajšave zadrugam in drugim svojim dolžnikom, ki bi se nanje sicer ne nanašale določbe te uredbe. Tako bo PAB znižala za 25 odst. dolgove na obveznice svojih dolžnikov-zadružnikov, oziroma kmetskih zadrug za poljedelski kredit.

Ta dolg bodo morali navedeni dolžniki izplačati v 12 letih po 4 in pol odst. obresti. Dolžniku dolgoročnih hipotekarnih posojil more PAB znižati dolg največ za 25 odst. Tak dolg imajo dolžniki vrniti v 15 letih po 5 odst. obresti.

Kmetijski dolgovi pri Drž. hipotekarni banki

Vsem hipotekarnim dolgoročnim posojilom pri DHB, dovoljenim kmetom, ki so se kot taki zadolžili v času po končani vojni do 20. aprila 1932, se zniža obrestna mera na 4 in pol odst., računajoč od prve plačane anuitete, ki dospe po uveljavitvi te uredbe. Razen tega se jim podaljša rok izplačila posojila na 32 let, računajoč od dneva prvotne zadolžitve.

Dotacija fonda pri PAB

Računu Posebnega fonda za ureditev kmetijskih dolgov pri PAB pridejo ti-le zneski:

a) dotacija države v znesku 5 milijonov Din vsako proračunsko leto, počenši z letom 1937-38.

b) dividende, ki pripadajo državnim in razredni loteriji po čl. 39. zakona o PAB in

c) prebitek dividend, ki bi jih PAB mogla izplačati delničarjem preko 3% na delnico.

Dolgovi na blagu

nastali pred 20. okt. 1931 iz nakupa blaga se plačajo v 12 enakih letnih obrokih brez odbitka in obresti.

Dolgovi privatnikom

Dolgovi zasebnikom se znižajo za 50 odstotkov in se plačajo v dvanajstih letnih obrokih s 3 odst. obrestmi. Ako je pa kmet-dolжник boljše situiran, kakor upnik, njegov dolg ne spada pod zaščito.

Zamuda enega dolžnega obroka

brez tehtnega opravičila ima za posledico izgubo zaščite in upnik ima pravico takoj iztirjati ves dolg.

Nekaj glede davčnih potrdil

Na večkratna izpraševanja in zahteve je Oblastni odbor preko Središnjega odbora v Beogradu interveniral pri Ministru financ, da bi davčne uprave izdajale vojnim žrtev davčna potrdila z letošnjim zmanjšanim davkom.

Prošnja se je glasila takole:

Člani se pritožujejo, ker davčne uprave izdajajo davčna potrdila za leto 1936 na podlagi davka iz leta 1935.

Finančni zakon za budžetsko leto 1936/37 je znižal davek na zemljišča in hiše približno za 20%.

Organizacije prosijo, da se naroči davčnim upravam, ako je davek za leto 1936 že predpisan, da bi izdajale davčna potrdila vojnim žrtev na podlagi novega zmanjšane davka. To je važno radi cenzusa po invalidskem zakonu.

Središnji odbor je podkrepil ta predlog našega Oblastnega odbora in ga poslal Ministrstvu financ. Sedaj pa je dobil Oblastni odbor odgovor od Ministrstva financ, ki pravi:

»Vsi invalidi, kateri mislijo, da imajo po novi uredbi pravico do ponovnega sojenja, naj vložijo prošnje na Invalidsko sodišče s pripombami: da za sedaj ne morejo dobiti od Davčnih uprav potrdila o predpisu davka in da bodo taka potrdila predložili pozneje, kadar bo odmera gotova za to, da taki invalidi ne bodo izgubili pravico na pravočasno prijavo.

Iz tega torej sklepamo, da se bo vpoštevalo le letošnje odmere, ki so znižane.

Kako nekateri izkušajo organizacijo?

Že zadnjič je tovariš iz Novega mesta v svojem dopisu, ki ga je objavil v našem glasilu, opozarjal naše člane in članice na točnost podatkov, to je, da ne zavajajo organizacije z napačnimi in netočnimi podatki v njihovih zadevah, ker to škodi ugledu organizacije in njihovi stvari sami. Ker je bilo tako opozorilo povsem potrebno, hočemo danes nekoliko povedati, kako se to godi.

Kdor v organizaciji dela, mora zelo pogostokrat opaziti, posebno pa je bilo opaziti sedaj ko so člani in članice vlagali prijave po novi uredbi, kako so se izogibali dati točne podatke.

Mnogi pošiljajo dopise preko organizacij ali pa tudi sami, da naj se jim

posreduje ali napravi, da bodo dosegli zaščito. Namesto, da bi natanko pojasnili kako njihova stvar stoji, ali kako je bila rešena pravijo, da so izgubili vse dokumente in da sploh ne vedo, zakaj so izgubili pravice. Drugi zopet trdijo, da niso dobili v roke nobene rešitve. Včasih pa zopet povedo čisto drugi vzrok izgube pravic, kakor pa je v resnici. Pogostokrat pa trdijo, da so se v redu prijavili, kar tudi ni res.

Vsak tak si misli: Organizacija le delaj in poižveduj, mogoče pa le kaj dosežeš, jaz itak že vem, da ni nič. Ako pa po pravici povem, pa organizacija ne bo hotela nič storiti.

To je nekako izkušanje organizacije in nalaganje brezplovnega dela. Tudi ni lepo, da se stanovsko organizacija vodi za nos s takimi potegavščinami.

Posamezni zastopniki organizacije se gredo v takih slučajih osebno informirati in iskat podatke. Iz aktov pa razvidijo, da je dotični prejel rešenje z natančno obrazložitvijo zakaj se mu ne prizna pravice, da je dobil celo po-

Nove članske knjižice in kartoteke

Plenarna seja središnjega odbora našega udruženja je sklenila, da se vse stare članske knjižice zamenjajo z novimi in da bo treba napraviti novo statistiko vseh članov in članic. Rok za zamenjavo je stavljen do konca tega leta. Nove članske knjižice so manjše, bolj enostavne in ličnejše, zelenkaste barve. Tudi bo treba izdelati nove popisnice in naložiti kartoteko. Središnji odbor in nekateri oblastni odbori že zamenjavajo članske knjižice, ki so tiskane nekatere v cirilici, druge pa v latinici v srbohrvatskemu jeziku. Naš Oblastni odbor želi vsekakor dobiti zopet članske knjižice za našo banovino v slovenščini in bo vse potrebno preskrbel za dobavo istih. Stvar hoče rešiti pri prihodnji plenarni seji v Beogradu, ki bo predvidoma v drugi polovici oktobra. Naše organizacije pa že sedaj opozarjamo, da bo treba izdelovati nove popisnice in novo statistiko ter najbrž tudi članske knjižice, ki jih bo seveda izdajal Oblastni odbor. Gledali bomo, da bo cena minimalna. Naš oblastni odbor hoče uvesti popolno statistiko članstva po prepisih rešenj, da bo imel točne podatke vsega članstva in da bodo razvidni vsi podatki v slučaju ako bo potreba koga ščititi. S tem bo prihranjenih mnogo poizvedovanj. Organizacije naj se pripravijo na eventualno popisovanje, vsa navodila bodo pa dobile potom okrožnic.

Dobili bomo nov pravilnik o invalidskih voznih olajšavah

Pred kratkim je že izšel nov pravilnik o voznih olajšavah, o katerem smo že poročali. Dotični pravilnik tudi predvideva, da se za osebe, zaščitene z invalidskim zakonom izdajo posebni predpisi v sporazumu med ministrom za promet in ministrom za socialno politiko in narodno zdravje. Sedaj se nam poroča, da je komisija odrejena v sporazumu z gori navedenima ministroma že izdelala posebni pravilnik o voznih olajšavah oseb, zaščiteneh z invalidskim zakonom iz leta 1929 in z novo uredbo o spremembah tega zakona.

Po tem novem pravilniku bodo vživali invalidi še enkrat toliko polovičnih voženj za privatna potovanja. Torej sedaj so imeli tri polovične vožnje na leto, ko izide nov pravilnik pa jih bodo imeli šest. Predno izide ta pravilnik o invalidskih voznih olajšavah želimo, da bi se dotična komisija ozirala še na nekaj naših želj. Nikjer ni slišati kaj o enakih pravicah za vojne vdove, sirote in stariše, ki so zaščiteni z invalidskim zakonom. Zakaj bi ti ne vživali ugodnosti kakor mnogo drugih manj potrebnih?

Druga naša želja za katero se borimo že celo leto je, da bi se zopet vpe-ljalo star način podaljševanja in izstavljanja invalidskih železniških legitimacij. Po lanskem pravilniku je bilo

sebej pojasnjeno, ko je pismeno še vprašal. Izkaže pa se tudi, da ni izgubil rešenj pač pa jih noče pokazati. Opazili smo tudi že, da je kdo dobil prvotno ugodno rešeno pozneje pa odbito, toda organizaciji ni poslal zadnjega rešenja temveč prejšnje ugodno, potem pa se pritožuje: »Kako to, da ne dobim.« Včasih pa kdo trdi, da je izgubil vsled davčnega cenzusa, izkaže pa se, da vsled kazni ali zamude roka i. t. d.

To smo hoteli povedati, dotičnim, ki mislijo, da bodo s takimi podatki kaj dosegli. Popolnoma brez pomena je, dajati take napačne informacije, ker se itak izkaže, kaj je resnica. Dotični tudi ne more nič doseči, pač pa samo nalaga veliko nepotrebnega dela in smeši organizacijo.

Vsak naj nudi organizaciji točne informacije, ker bo to bolj v korist njemu. Z napačnimi podatki se nič ne doseže. Organizacija sama rada pomaga pri zbiranju podatkov in se posluži vseh sredstev, da komu kaj doseže ako se sploh da doseči.

vpeljano, da smo morali vse nove legitimacije in vsa podaljševanja prositi v Beograd. Imamo že zadnje četrtletje tega leta, pa še vedno nimajo vsi invalidi podaljšanih legitimacij. Nov pravilnik naj zopet spremeni način tako, da bo legitimacija izdajala in podaljševala zopet Direkcija državnih železnic v Ljubljani. Ko bo povišano število polovičnih voženj od trikrat na šestkrat na leto, bo treba zaprositi za nove kupone, ki se nalepijo v železniške legitimacije. Ako bo treba zopet te kupone naročiti v Beogradu, bo mnogo pisarenja in čakanja. Ako se hoče invalidom in ostalim vojnim žrtvam nuditi res neko ugodnost, da jo morejo izkoristiti, je treba cel postopek poenostaviti. Zakaj pa za druge izdaja vse tukajšnja železniška direkcija, samo za invalide mora biti izjema?

Poset francoskih in nemških bivših borcev

Zadnjič smo že objavili program za obisk bivših francoskih borcev iz solunske fronte, ki so zopet posetili našo državo. Naš Oblastni odbor je skupno z Udruženjem rez. oficirjev in Organizacijo dobrovoljcev pripravil vse potrebno za sprejem od Rakeka do Ljubljane. Od Središnjega odbora je došel v Ljubljano tov. Lješević. Dne 7. septembra t. l. zvečer je šlo spremstvo, med katerim so bili tov. Lješević iz Beograda, tov. Tomić in Mirtič od našega Oblastnega odbora s posebnim vlakom na Rakek. S triurno zamudo je privozil vlak na Rakek in sicer šele po 9. uri zvečer. Francozi so navdušeno pozdravljali z vzkliki »Živela Jugoslavija«, naše ljudstvo pa z »Živela Francija, živeli francoski borci in organizacija Poillus d' Orient!« Tov. Lješević jih je na kratko pozdravil v francoskem jeziku. Udeleženci, kakih 150 po številu, med njimi tudi dame, so hitro prestopili na naš vlak, ki je odbrzel proti Ljubljani. Ob 10. zvečer je vlak došel na glavni kolodvor v Ljubljani, kjer so došlece pozdravili zastopniki oblasti, organizacij, francoski konzul in mnogo občinstva. Godba »Žarje« je zasvirala par komadov in francosko himno. Po pozdravnih govorih so se Francozi podali v hotel k večerji in že okoli pol 12. zvečer so se odpeljali naprej do Zagreba, kjer so prenočevali. Pričakuje se tekom oktobra t. l. še druga skupina bivših francoskih borcev iz solunske fronte.

Poroča se tudi, da je prišla manjša skupina bivših nemških borcev na nekdanjo fronto pri Skoplju. Po številu jih je bilo samo 17 in jih je vodil g. Schlifer iz Düsseldorfa. Najprej so se ustavili v Beogradu, kjer so jih pozdravili razni zastopniki, nakar so obiskali nemško, angleško, jugoslovansko in francosko vojaško pokopališče. Prenočili so v hotelu »Bristol« nato pa odpotovali v Skoplje obiskat tamošnje nemške grobove. G. Schlifer je držal na pokopališčih govore, s katerimi je poveljeval padle heroje. Iz Jugoslavije so potovali Nemci naprej v Grčijo.

Razna pojasnila

Danes v posebnem članku objavljamo odgovor ministrstva financ na našo intervencijo glede izdajanja davčnih potrdil po letošnjem zmanjšanim davku. Ker gre leto že h koncu, je gotovo zemljarina za leto 1936 že povsod odmerjena. Ker pa je zemljiški in hišni davek za 20% manjši, se bo tudi davčni cenzus po invalidskem zakonu za toliko zmanjšal.

Mnogi invalidi in vdove, ki nimajo svojih invalidskih zadev še rešenih, so predložili k prošnjam, vlogam ali pritožbam davčna potrdila po davku iz prejšnjih let. Dotični lahko naknadno predložijo sedaj nova davčna potrdila po davku iz letošnjega leta. Sicer pa invalidsko sodišče kljub predložitvi davčnih potrdil vedno uradno vpraša Davčne uprave glede podatkov o davkih, potem pa upošteva le dotične uradne podatke Davčnih uprav. Mislimo, da je vsled tega nepotrebno pošiljati nova davčna potrdila k prošnjam, vlogam ali pritožbam.

Potrebno je le, da imajo Davčne uprave taka navodila, da bodo upoštevale v davčnih potrdilih ali tozadevnih uradnih sporočilih že letošnje manjše davke.

Državni upokojenci predlagajo prijave za doklade Finančni direkciji samo enkrat na leto, in sicer meseca oktobra vsakega leta. Poprej so jih predlagali dvakrat letno. Za vojne invalide pa velja še vedno, da morajo prijavne pole za dodatke predlagati Finančni direkciji dvakrat na leto. Popolnoma zadosti bi bilo, ako bi tudi invalidi predlagali prijave le enkrat v letu. Stanje se prav za prav nič ne spremeni, vendar pa morajo invalidi hoditi na Davčne uprave in na občine, da jim potrdijo prijavne pole.

Naše udruženje namerava tozadevno intervenirati, da bodo tudi invalidi predlagali prijave za dodatke samo v oktobru, kakor drugi državni upokojenci.

Zaostankov invalidnin je vkljub že večkratnemu naknadnemu nakazovanju vendar še vedno precej na dolgu. Za državne uslužbenke in upokojence finančna direkcija pošilja mesečne prijave zaostankov ali razlik na prejemkih in se potem tudi mesečno odvajajo nadnadni krediti. Ker bi bil tak način tudi prikladnejši za zaostanke invalidnin, naj udruženje za to zaprosi. Veliko lažje bi se zaostanki invalidnin polagoma mesečno nakazovali, kakor v gotovih letnih, ali pa še večjih terminih. Navadno narastejo za zaostale invalidnine milijonske vsote, potem pa ni nikdar moč izvojevati naknadni kredit.

Ako invalid zaprosi za ponovni pregled, ker se mu je poškodba poslabšala, pride pred superrevizijsko, to je drugoinstančno komisijo. Nekateri vprašujejo, zakaj jih ne pregledajo najprej prvoinstančne pregledne komisije pri vojnih okrožjih? To pa tudi za to, ker proti superrevizijskemu pregledu ni nobene pritožbe. Ako invalid z oceno ni zadovoljen, se v tem slučaju niti ne more pritožiti.

Po § 39 invalidskega zakona je namreč določeno, da se take invalide, ki se jim pozneje invalidnost poveča, in da prosijo za ponovni pregled, komisijko pregleda v divizijskih vojaških bolnicah. Torej vsled tega so poklicani vsi dotični, ki prosijo za ponovni pregled pred superrevizijsko komisijo, ki posluje v vojaški bolnici.

Kako je z invalidskimi pogrebi?

Po § 31. invalidskega zakona iz leta 1929 se pogreb vojnega invalida izvrši s predpisanimi vojaškimi častmi, ako je to v pokojnikovem kraju mogoče?

Prejšnja leta se je radevolje nudilo vojaški pogreb za vsakega priznane invalida, ako so sorodniki zaprosili. Letos marca, ko je v Celju umrl tov. Janec in pozneje tudi tov. Frelj, pa je bila prošnja celjskega krajevne odbora od strani Vojnega okrožja odklonjena z motivacijo, da po točki 597 pravil službe II. del pripada po-

greb z vojaškimi častmi samo bivšim oficirjem in podoficirjem, redovom pa le, če so aktivni. Pogreb invalida pa pripada le, ako je dotični služil v naši vojski in se je vdeležil kot tak bojev na fronti. Po § 4 invalidskega zakona pa se smatra za vojnega invalida le oni bojevniki, ki je vršil obvezno vojaško dolžnost v naši vojski. Torej ako je služil v bivši avstro-ogrski ali kak drugi vojski, mu vojaški pogreb ne pripada.

Naše udruženje je zaprosilo za tozadevno odločbo Vojno ministrstvo. Sklicevalo se je, da invalidski zakon in tudi njegov § 31 velja za vse po temu zakonu zaščitene osebe. Ako se vsem priznavajo druge pravice, se mora tudi pogreb z vojaškimi častmi. Glede izraza »v naši vojski« pa je smatrati tako, da je invalidski zakon tudi za bodoče invalide, torej za jugoslovansko vojsko. Sicer je res omenjeno v § 31 invalidskega zakona »s

predpisanimi vojaškimi častmi«. Na ta način se lahko smatra kakor pač predpisujejo vojaški predpisi. Vendar pa ako invalidski zakon popolnoma priznava invalide vseh bivših vojsk, ne more delati razlike glede pogrebov za nobenega. Od vojnega ministrstva smo dobili pojasnilo, da je celjski vojni okrug postopal popolnoma v smislu odredb pravil službe II. del. Točka 597 teh pravil odreja, da se pogreb odredi le za invalide, ki so bili podoficirji, ker pa tov. Janec ni bil podoficir ampak samo kaplar, mu pogreb ni spadal.

To pojasnujemo našim invalidom, ako bodo v bodoče zaprosili za pogrebe z vojaškimi častmi. Vendar pa vojno ministrstvo ne pravi, da bivši avstro-ogrski vojniki invalidi ne spadajo pod § 4 invalidskega zakona ohraneno, da bi jim po § 31 invalidskega zakona ne spadali vojaški pogreb, ako so bili podoficirji ali oficirji?

Naše gibanje

Dobrodela invalidska tombola

Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Mariboru priredi v nedeljo, dne 4. oktobra 1936 ob 14. uri na Trgu Svobode v Mariboru javno dobrodelno invalidsko tombolo, katere dobiček je namenjen v korist najrevnejšim vojnim žrtvam in članom tega Krajevnega odbora za božičnico.

Ker je prireditelj socialnega in dobrodelnega namena, naprošamo naše člane in članice, kakor tudi vso ostalo javnost za čimvečjo udeležbo.

Krajevni odbor se bo potrudil, da bo nudil pri tej prireditvi vsem udeležencem razvedrilo, zlasti vsem onim, ki jim bo sreča mila. Ako vpoštevamo splošno krizo in pomanjkanje denarja, bodo vendar lahko dobili samo za Din 2 ali glavni dobiček kompletno spalnico, ali druge dobitke, ki jih bo še več, med temi dve damski in štiri moška kolesa, otmana, voz premoga, dve odeji itd.

Tudi ostali dobitki bodo bogati in lepi. Predvidenih je 200 amb, 100 tern, 50 kvatern, 25 kvintern in 12 deset-tern, in se bo zadelo razne oblačilne in življenjske potrebščine. Upamo, da bo ta prireditelj ena najlepših.

Člane in članice tega Udruženja opozarjamo, da pridno in agilno agitirajo pri svojih znancih in prijateljih, da se v lepem številu udeležijo dobrodelne tombole, katere je v korist nas samih.

Opozarjamo, da imamo za to tombolo omejeno število tombolskih kart na razpolago, zato priporočamo, da si jih vsak igralec čimprej nabavi. Dobijo se v invalidski pisarni, Rotovški trg 1 ali pa pri tajniku tov. Pravdiču Martin-u, Slomškov trg 14.

Zatorej 4. oktobra 1936 vsi na invalidsko dobrodelno tombolo. V slučaju slabega vremena se vrši tombola prihodnjo nedeljo, 11. oktobra 1936 na istem prostoru.

Ponovno opozarjamo, da si vsak pravočasno preskrbi srečke komad po Din 2.— ali 5 kart za kovača. Prodajale se bodo tudi po ulicah in na bolj prometnih prostorih, izključno pa samo dotlej, dokler bo razpoložljiva zaloga.

Pravdič Martin s. r.

Dvignite železniške legitimacije.

Člani Krajevnega odbora U. V. I. v Mariboru, ki so svoječasno predložili železniške legitimacije v svrhu prolongiranja za leto 1936, se vabijo, da iste čimprej dvignejo v invalidski pisarni med uradnimi urami vsak ponedeljek, sredo in soboto od 9. do 11. ure.

Isto tako se vabijo vsi oni člani, ki so prosili za nove legitimacije, da pridejo v pisarno podpisat prošnjo za izstavo istih in ker po nalogu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje v Beogradu mora vsak zase vložiti prošnjo za novo legitimacijo.

Za Krajevni odbor:

Pravdič Martin s. r.

Proslava na Jesenicah.

Dne 11. oktobra bo zveza jugoslovanskih delavcev v Franciji pred sloopjem narodne šole na Jesenicah od-

krila spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Ob tej priliki bo prišlo na Jesenice okroglo tristo rudarjev.

K tej veliki slovesnosti so vabljeni tudi vojni invalidi in vdove, ne samo iz območja jeseniškega krajevnega udruženja vojnih invalidov, pač pa tudi vsi invalidi radovljanskega okraja. Zlasti pa invalidi iz Jesenic naj se slovesnosti udeležijo polnoštevno. Kje bo zbirališče za skupen sprevod, do danes še ne vemo, vendar bo to že na kak način označeno, da bo lahko vsakemu invalidu omogočeno, da bo takoj našel svojo skupino. Priporočamo, da si invalidi nataknejo invalidske znake.

Krajevni odbori Bled in Radovljica ter Kranj naj nam do nedelje 4. oktobra javijo število udeležencev.

Udruženje vojnih invalidov.

Krajevni odbor Jesenice.

Trebnje. Krajevni odbor v Trebnjem je imel v nedeljo dne 13. 9. t. l. svojo izredno sejo. Na tej seji je oddal svoje predsedniške posle dolgoletni predsednik Blagotinšek France, sodni oficijal v Trebnjem, ker je premeščen v Celje. V svojem poslovnem nagovoru se je zahvalil vsem sodelavcem, ki so ga poštvalno podpirali, ter jih je pozival, da naj ostanejo še naprej tako složni in delavni, da bo ostal ugled Krajevnega odbora vedno na častni višini. V lepih besedah se je poslovil od njega predsednik nadzornega odbora Anton Perovšek, ki je podarjal, da je bilo pod njegovim predstvom mnogo storjenega. Postavljen je bil v tem času na njegovo inicijativo in ob sodelovanju imponenten vojni spomenik, ki je danes v ponos Krajevne odboru. Krajevni odbor pa si je pridobil v kraju tudi zelo lep ugled tako pri oblastvih kakor pri prebivalstvu samem, pri vojnih žrtvah pa popolno zaupanje. Imenom celega Krajevnega odbora je želel odhajajočemu predsedniku na novem mestu mnogo sreče.

Predsedniške posle je prevzel do občnega zbora podpredsednik Pirč Anton. V vseh stvareh pa se naj člani obračajo sedaj na tovarišico Čufar Franciško, trafikantinja v Trebnjem.

Člani in članice Krajevnega odbora v Ljubljani, se ponovno opozarjajo, da se premogovna akcija bliža koncu. Vsi oni, ki nameravajo premog naročiti in tega do sedaj še niso storili, naj se takoj zglašajo v društveni pisarni med uradnimi urami vsak dan od 9. do 12.

Obenem se naprošajo člani in članice, ki so premog dobili že na dom dostavljen, da pridejo čimprej v društveno pisarno k obračunu, kjer se jim bo izročil obenem listek tehnične.

Odbor.

Poravnajte zaostalo članarino.

Bliža se konec leta 1936, toda se po članskem imeniku opaža, da še mnogi člani mariborskega Krajevnega odbora niso poravnali članarine za leto 1936. Vabijo se vsi zamudniki, da svoje dolžnosti čimprej uredijo, v nasprotnem slučaju se jim vzame pravica do podpore in do našega glasila »Vojni invalidi«.

Zatorej ne odlagajte s poravnavo članarine, in ne zanemarjajte svoje prepotrebne organizacije, katere je naša edina zaslomba in moč.

Važen sestanek. Predsednik jugoslovanske sekcije »Fidaka« g. Ljubomir Stefanović, odvetnik iz Beograda in predsednik Središnjega odbora udruženja vojnih invalidov tov. Božidar Nedić sta koncem avgusta t. l. odpotovala v Berlin, radi sestanka s predstavnikami nemških bojevnikov in v svrhu sporazuma v različnih skupnih vprašanjih, ki globoko zadevajo interese bivših borcev vseh držav. Sestali so se delegati raznih držav. Iz Berlina sta naša delegata odpotovala v Varšavo, kjer bosta kot jugoslovanska delegata »Fidaka« zastopana na njegovem kongresu.

Zagorje. Podpisani člani K. o. si dovoljujemo potrditi »V. I.« vprašati Invalidsko sodišče, da ne bomo neprestano tarnali pri K. o. in čakali, kdaj prejmemo na naše prijave rešenja od sodišča iz Ljubljane in iz Beograda, kakor tudi pravilno priznane, ter s krvje pridobljene pravice do invalidske podpore. Vložili smo: Dolanc Marija iz Kojšice dne 24. IV. t. l., Ocepek Ana, iz Žvaralj 4 dne 29. IV. t. l., Vodenik Franca, Zg. Tepe 5 dne 30. IV. t. l., Rebolj Franc in žena Jožefa, Zabava 1 za dva padla sinova dne 30. IV. t. l., Bazelj Marija 2. V. t. l., Borštnar Marija dne 3. V. t. l., Juvan Jožefa, Jablana, dne 4. V. t. l., Jerman Janez, Sušje, dne 4. V. t. l., Erklavec Julija, Loke, dne 4. V. t. l., Vozelj Jernej, Loke 45, dne 7. V. t. l., Logar Stefan, Huderavne, dne 5. VI. t. l., Vozelj Jože, Brezovica, dne 10. V. t. l., Golčnik Jernej, Orehovica 23, dne 12. V. t. l., Prašnikar Franca, Podzid 7, dne 12. V. t. l., Lazar Franc, Briše, dne 13. V. t. l., Celestina Ludvik iz Magovnika 5, dne 17. V. t. l., Lukančič Ignac, Št. Jurij, dne 22. t. l., Razpotnik Franc, dne 5. VI. t. l., Robavs Jože, iz Znojil 5, dne 7. VI. t. l., Razpotnik Bernard, Šemnik 39, dne 12. VII. t. l., Razpotnik Franc, iz Suše 4, dne 25. VII. t. l., Robavs Jože, dne 1. IX. t. l., Grošelj Jakob, Javoršča 26, dne 1. IX. t. l., Čeglar Agata, Toplice, dne 24. VI. t. l.

Kako, da prejmejo vsi oni, ki jim sprememba inv. zak. ne nudi zaščite v par tednih rešitve, mi ubogi pohabljeni pa čakamo rešenj ter pomoči toliko časa, da nas bo trla zopet zima brez vseh pravic.

Prosimo, da se na naše, gori navedene prijave ozira in nujno reši, ker težko čakamo na zaščito.

„Zalečite nam skeleče rane — krivice strašno bole!“

Krajevni odbor udruženja vojnih invalidov v Novem mestu nam sporoča: Priobčujemo sledeče vrstice našemu članstvu in širši javnosti, da presodi na podlagi zdravega razuma, ne pa po suhoparnih, birokratsko napisanih datumih in razlagah invalidskega zakona, kako kričeče krivice se gode nesrečnim vojnim žrtvam. Mesto, da bi merodajni faktorji, ki odločajo o usodi brezpravnih vojnih žrtv z iskrenim pomilovanjem, z globokim socialnim čutom in z socialno pravično razlago zamotane invalidske zakonodaje, spremljali stremljenje vojnih žrtv za doseg njih s krvjo zaslužnih pravic, gledajo kako bi jih reducirali. Vojne žrtve si same, radi nevednosti in pomanjkanja zmožnosti kljub vidnim in nepobitnim dokazom na lastnem telesu ne morejo pomagati, da bi si izvojevali svoje pravice. Mesto da bi nudili merodajni faktorji prizadejim vojnim žrtvam vsakovrstno pomoč na razne poizvedbe in vprašanja iščejo zelo pogosto od vojnih žrtv prav ne stvarne dokaze. Če bi skušala katera vojna žrtev na nedopusten način izigravati zakon in merodajne oblasti, je pač dovolj sredstev na razpolago, da se pride takemu brezvestnemu početju z zakonitimi sredstvi v okom. Nikakor pa ni dopustno, da še več, naravnost sramotno je, izigravati pravične, poštene in nedolžne vojne žrtve, ki

so s svojo lastno krvjo in padlimi sinovi postavili temelj naši težko pričakovani državi. Vsi in vsakdo, ki odloča o usodi ponižanih, skoro popolnoma pozabljenih, preziranih, pohabljenih, do skrajnih meja življenja duševno in telesno izčrpanih vojnih žrtv naj pomni, da cele potoke prelite krvi ni tekle zastoj. Ne kliče prokletstva Božjega na vas in vaše otroke, ki se na žalost za vse storjene krivice najraje iznese na ljubljene otrocihi, ki za pogreške in grehe staršev niso prav ničesar zakrivali. Ponavljamo, prelita kri za nastanek naše ljubljene domovine Jugoslavije ni tekla zastoj, zato popravite še ob pravem času vojnim žrtvam storjene krivice. Uredba k invalidskemu zakonu iz leta 1929, z dne 25. marca 1936 je prinesla sicer nekaj zboljšanja, vendar se je tudi tokrat prezrlo veliko neobhodno potrebnega. Noveliran invalidski zakon, po predlogih in s sodelovanjem naših invalidskih udruženj je nujno potreben že v prihodnji proračunski razpravi. Mora se uveljaviti že vse pridobljene pravice naših vojnih žrtv. Kdor bo povoljno in zadovoljivo rešil na pravičen način invalidsko vprašanje, si bo pridobil simpatije in zaupanje vsega jugoslovanskega naroda, neglede na politično pripadnost posameznih vojnih žrtv. Tako presoja položaj odkriti, pravični, nepristranski in socialno čuteči naši rodoljubi, katerim je povoljna in pravična rešitev invalidskega vprašanja ravno toliko pri srcu, kakor blagostanje, napredek in razmah naše mlade države na vseh poljih našega državnega in narodnega gospodarstva. Merodajne oblasti naj skušajo s pravično rešitvijo invalidskega vprašanja pridobiti nam tisto trdno zaupanje, ki smo ga imeli vsi, ki smo namen in končni cilj svetovne vojne razumeli in poznali, da bo naše strašno trpljenje ovekovečeno v zgodovini naše prave domovine — ljubljene in težko pričakovane Jugoslavije. Vžgite v naših srcih ljubezen do domovine, da bomo s ponosom trkali na vpognjena prsa: „Ponosni sem, da sem jugoslovanski vojni invalid, vse kar sem pretrpel na fronti, rad pozabim, ker mi domovina vrača milo za drago.“

Prišlo bo nekaj veselja v naša pota srca le tedaj, če se bodo povsod na merodajnih mestih vpoštevale naše upravičene težnje in zahteve, če se bo gledalo na nas povsod s sočutjem, če se bo tolmačilo in sodilo pri določitvi procentov invalidnosti — delanemožnosti ter pri priznanju invalidnine, invalidske podpore in pomoči po faktu, nem stanju v smislu humane pravne razlage naše invalidske zakonodaje, ne pa po dosednji suhoparni birokratski metodi, ki je povzročila od leta 1929 dalje nešteto gorja in vstah invalidov in njihovih družin. Vsakdo, ki odloča o usodi kake vojne žrtve, naj postopa milo, sočutno in pravično. Prepričani smo trdno, da bi marsikatera označba procentov invalidnosti in marsikatero rešenje invalidskih sodišč drugače izpadlo, pri čemur pa bi se najmanj ne kršilo kako določilo invalidskega zakona. Žal se na to okolnost pri priznanju pravic vojnim žrtvam prerado pozabi. Invalidski zakon iz leta 1929 v zvezi z uredbo z dne 25. marca 1936 je toliko elastičen, da se ga da raztezati na vse strani. O tem se je prepričal že lahko vsak, ki ga je temeljito preštudiral in poseduje nekaj zmožnosti za njega pravilno razlago. Tolmači se ga najraje v škodo vojnim žrtvam. Čeprav ima g. minister socialne politike in narodnega zdravja v § 10 uredbe z dne 25. marca 1936 pooblastilo, da more ne glede na vsaki rok zahtevati ponovno sojenje tudi v prid vojnih žrtv, čeravno se je na podlagi te določbe posrečilo že več 20% invalidom doseči ponovni pregled in tudi zvišanje procentov radi poslabšanja zdravstvenega stanja, čeravno je brisanih mnogo kazni po § 42 invalidskega zakona iz l. 1929 z edinim namenom, da bi prizadete vojne žrtve pridobile zopet vse pravice do invalidske zaščite, se dotičnih ne prizna. Torej napravite pravično revizijo.

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Matej Jevak, Miklošičeva cesta 41. Tiska tiskarna »Slovenija« Ljubljani, predstavnik, Albert Kolman.